

פירותיהם, הכיט בקמה ומיד נצנץ הרהור כמחו וכמעט שהטיח דברים כלפי מעלה: „רבוננו של עולם, ברכה זן למה היא באה, את הגוי ברכת בכל, במשמני ארץ, ברוב דגן ופירות, וכשיעבוד ישבע לחם ואותי היהודי...” אך פסק מהדהוריו הרעים הללו ויתחל חושב בדבר מושבות בארץ ישראל, שהצעירים רוצים לזכות בהן את ישראל, דבר זה היה טוב. הלכות עבודה ידע גדליה-חנוך. למשל לו היה לי שדה ולא הייתי צריך לעמול כל כך ולהיות לבז ולסבול רעב, ובני — כה היה חושב הלאה — לא היו צריכים ללכת בטל מבלי עבודה. כה עמד גדליה-חנוך מעוטף בטליתו וחבוש בתפיליו ומהרהר ושואל שאלות על הקדוש ברוך הוא.

— ומדוע לא יעשה כן?

— מדוע? הנך שואל — בני העליה יתנגדו

לכך.

— בני העליה, לו היו מרגישים בצערם של

עניי ישראל, לא היו אומרים כך.

ולא פעם אחת אירע, כי הפסיק מתוך תפלתו

ומהרהר בדברים הללו.

ש. י. ט ש א ט ש ק י ס.

ולחזור בכפרים, לשמוע חרפתו וחרפת עמו ולדאוג על הפרנסה.

אך אחרי השרפה הגדולה שהיתה בעיר וכשנשרפה גם דירתו במרחפו של יעקב-שמשון, שכר לו, מאין ברירה, דירה מחוץ לעיר ברחוב הגוים. נחת-רוח היתה לו לגדליה-חנוך, כשהיה יושב בקיץ בשבת אחרי הצהרים אחר שינתו עם אשתו על האצטבא, מריח את רוח העצים הרעננים, מאזין ומקשיב להמית העלים בנשוב עליהם רוח קל, שומע זמרת הצפרים ונפשו מהעדנה מהרוח הטהור, השולט באויר, הרבה תענוג היה חש באותה שעה. כל חשוכי העיר היו עוברים לפני ביתו בשבת לפנות ערב עיפים ומזועים, ולפעמים עמדו לפניו ויבקשו מעט מים. „שפרינצה הכיטי” — אמר לאשתו — מה טוב ומה נעים לשבת פה” וגם הוא הודה לו כפיה ויסתכלו באהבה ובחמלה על ילדיהם הקטנים, המשחקים בפרה עורת, מה יהיה סופם? לפעמים עולה שאלה במוחם: הגם המה מוכנים להיות רוכלים עניים כאניהם ולעבוד בזיעת אפם ולסבול כפן ומחסור?

וכשקם ביום הראשון בבקר, הניח תפיליו ויעמד בתפלה וכשהגיע לברכת „שלא עשני גוי” ודרך חלונו הפתוח נושבות רוחות נעימים משיבות נפש הביתה מגניו ושרותיו של שכנו הגוי, הסתכל על העצים ועל

הרהורים.

כשהיה גדליה-חנוך יושב בין היהודים בעיר, היה נוהג לעמוד לפני עמוד השחר, התפלל בכונה ויבקש על הפרנסה. הפרנסה דבר קשה על גדליה-חנוך, עליו לפרנס אשה ובנים ששה, ובניו ההולכים אל החדר בוראי צריכים גם להלבישם ולנעלם. וכשעשה חובתו למקום ויחלץ תפיליו, אכל קמעה וישם צוררו על שכמו — כי רוכל הוא המחזיר בעירות ובכפרים — וילך לעבודתו. וכשבא אל כפר ואחר עבודה ומרחא הרבה ישב בבית אחד האכרים, הוציא פתו מסלו, לקח קשוא ויאכל. לפרחי הגוים, שהיו משליכים עליו מבול של מיני בזיונות, כגון „זשיד חולימיי” ולפעמים גם אבנים, לא שם גדליה-חנוך את לבו, למוד הוא כבר ביסורים כאלה, מה איכפת לו? האין לו דאגות אחרות? וכה הרגיל עצמו לשאת